

Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola, Strakonice, Plánkova 430

DOPORUČENÍ KE KOMUNIKACI SE ŽÁKY A STUDENTY S PAS

Při komunikaci se žáky s poruchou autistického spektra (dále jen PAS) dodržujeme určitá pravidla, která mají učinit komunikaci co nejvíce srozumitelnou a bezproblémovou (pro obě strany).

Část žáků a studentů s PAS nekomunikuje mluvenou řečí, příp. mluvenou řeč používá v omezené míře, jejich sdělení může být hůře srozumitelné nebo zcela nesrozumitelné zejména pro osoby, které se těmito žáky nejsou v častém kontaktu.

Tato doporučení jsou obecná a platí, že ke každému žákovi (studentovi) s PAS přistupujeme individuálně. Všichni zaměstnanci školy jsou seznámeni s vhodnou formou komunikace, kterou při kontaktu s konkrétním žákem s PAS užíváme (komunikační kniha, piktogramy, verbální řeč spolu se znaky atd.), třídní učitelé žáků s PAS předávají zkušenosti z oblasti komunikace se žákem ostatním kolegům a zaměstnancům.

DOPORUČENÍ:

1. Projevujeme zájem o komunikaci, i o žáka samotného.

Pokud k nám přichází žák s PAS a má zájem komunikovat, neotáčíme se zády, neodcházíme pryč, ale dáváme mu najevo, že stojíme o to, pochopit, co nám sděluje. Není ostuda přivolat, pokud to umožňuje situace, osobu, která je s žákem v častém kontaktu (třídní učitel, asistent, vychovatel) a požádat ji o pomoc při komunikaci. Tím, že pochopíme, co nám žák říká, posilujeme jeho chuť ke komunikaci, dáváme mu pocit bezpečí, snižujeme frustraci z nepochopení a zároveň tak minimalizujeme riziko vzniku problémového chování.

2. Komunikaci s žákem s PAS citlivě usměřujeme.

Žáka neopravujeme, nepřerušujeme, necháme ho dokončit sdělení, zároveň se však snažíme udržet téma rozhovoru (žáci s PAS mohou mít tendenci opakovat věci, které již byly řečeny, ulpívat na jednom tématu, jednat echolalicky). Odpovídáme jednoznačně, jasně, v závislosti na žakových možnostech porozumění.

3. Při komunikaci se snažíme o jasnost, srozumitelnost, vyhýbáme se ironii, dvojsmyslům, řečnickým otázkám.

Mluvíme jasně, srozumitelně, v kratších větách, kontrolujeme porozumění (zpětná vazba), mluvíme k věci, konkrétně. Vyhýbáme se dvojsmyslům, ironii, rozsáhlým souvětím, řečnickým otázkám, mentorování. Mysleme na to, že žáci s PAS bývají velmi vnímaví k tónu hlasu, vycítí naši náladu, ale nemusí si uvedené interpretovat správně, zároveň pro ně může být matoucí neverbální komunikace, zejména výraz obličeje, gesta.

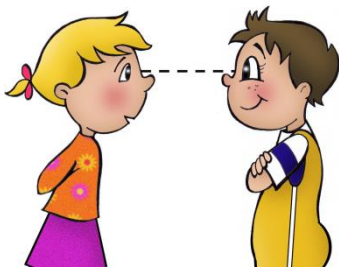
4. Nemluvit neznamená nerozumět.

Máme na paměti, že to, že žák nemluví (nepoužívá verbální řeč) neznamená, že nám nerozumí. Odpustíme si komentáře ohledně žaka samotného (např. ke kolegovi). Vžijme se do situace, kdy rozumíme všemu (nebo téměř všemu), co o nás říká okolí, ale nemáme možnost adekvátně reagovat! Nejednejme nadřazeně.

5. Neuražme se, když žák s PAS nenavazuje oční kontakt a nerespektuje komunikační vzdálenost.

Netrváme na očním kontaktu, rozhodně se nevyjadřujeme: „*Budu s tebou mluvit, až se na mě budeš dívat*“ nebo „*Jdi ode mě, nelep se na mě*“. Komunikační vzdálenost nastavujeme jemně, s citem a respektujeme, že oční kontakt může být žakovy vyloženě nepříjemný, nechce nás urazit.

6. Uplatňujeme pravidlo důslednosti, stůjme si za svým (sdělením).

Snažme se o to, aby naše jednání korespondovalo se sdělením. Buďme důslední. Pokud naplánujeme např. procházku a plány sdělíme žákovi s PAS, není dobré je potom měnit. Nepouštějme se se žákem s PAS do dlouhé diskuze, ze které vyjdeme jako „poražení“. Je třeba být důsledný - žák s PAS by obtížně chápal, že měníme plány (podle jakého klíče?) a zároveň by velmi brzy získal převahu a mohl by si prosazovat to, co se mu zrovna hodí/líbí.

Je důležité si, byť laskavým přístupem, zachovat autoritu.

7. Zachovejme žákovi individualitu a jedinečnost.

Respektujeme to, že žák s PAS nebude nikdy stejný jako my. Způsob myšlení, jednání i vyjadřování bude jedinečný, snažme se o to být žákovi průvodcem a pomocníkem.

